

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

13 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Guzun Ion, Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpatul Rotari Vasile, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2017, în cauza penală privindu-l pe

Rotari Vasile XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

16.01.2017 – 02.11.2017 (prima instanță);

17.11.2017 – 11.12.2017 (instanța de apel);

01.03.2018 – 18.04.2018 (instanța de recurs ordinar);

18.12.2018 – 13.02.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Strășeni /sediul Călărași/ din 02 noiembrie 2017, Rotari Vasile a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă închisoare pe un termen de 12 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Acțiunea civilă înaintată de partea civilă Motricală Vera privind încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

S-a dispus a trece în contul statului cheltuielile de judecată pentru efectuarea expertizelor medico-legale și psihiatrice în mărime de 1 919 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Rotari Vasile, la data de 05.04.2016 aproximativ pe la ora 15:30, fiind sub influența alcoolului și aflându-se pe una din străzile satului X, comuna X, raionul Călărași, în urma unui conflict spontan apărut cu Motricală Gheorghe care tot era sub influența alcoolului, urmărind scopul pricinuirii leziunilor corporale, intenționat i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnii în regiunea feței și gâtului, la apucat cu mâinile de gât

sugrumându-l, cauzându-i astfel asfixie mecanică prin sugrumare (compresia gâtului), urmată de encefalopatie hipostică și edem tumefire cerebrală, leziunile sus indicate conform raportului de expertiză medico-legală nr.124D din 16 iunie 2016 au fost produse cu 5 - 4 zile înainte de deces și se califică ca vătămări corporale grave periculoase pentru viață, care se află în legătură cauzală directă cu decesul.

Astfel, acțiunile inculpatului au fost încadrate conform art. 151 alin. (4) Cod penal – *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care au provocat decesul victimei.*

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul în Procuratura raionului Călărași, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului Rotari Vasile să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de 14 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, să fie admisă integral acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material în sumă de 40 000 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 1 919 lei să fie încasate de la inculpat în folosul statului, invocând că la urmărirea penală și în instanța de judecată Rotari Vasile nu și-a recunoscut vina, totodată el a făcut declarații contradictorii, încercând să-și ușureze astfel poziția sa față de fapta comisă.

În conținutul sentinței de condamnare, de fapt prima instanță nu a motivat ca temei de a-1 priva de libertate pe Rotari Vasile constituie și cumulul de circumstanțe ce îi agravează pedeapsa penală pentru infracțiunea incriminată și anume că inculpatul a comis infracțiunea sub influența alcoolului, acesta a încercat să ducă în eroare instanța de judecată, de personalitatea acestuia, de condițiile de viață ale familiei acestuia, precum și de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului. Totodată, a atentat direct la viața și sănătatea victimei, apucându-l și sugrumându-l cu mâinile de gât, având o intenție directă de a-i pricinui lui Motricală Gheorghe vătămări corporale grave periculoase pentru viață.

Prima instanță la individualizarea pedepsei inculpatului Rotari Vasile, în pofida tuturor circumstanțelor agravante precum și că infracțiunea comisă se califică ca deosebit de gravă, nu a ținut cont de pericolul real al acestei infracțiuni privind integritatea corporală a victimei, consecințele ireversibile pentru succesul de drept a victimei și copilul minor al acestuia, care a rămas fără de susținere materială și morală a tatălui, cărora li sau cauzat suferințe morale și psihice iremediabile, cât și prejudiciu material și moral.

Prin aplicarea eronată de către instanța de fond a prevederilor art. 1398 alin. (1) Cod civil și a art. 225 Cod de procedură penală, neluându-se în considerație că succesul victimei a îndeplinit cerințele art. 219 Cod de procedură penală, instanța de judecată nu a reparat prejudiciul moral și cel material care a fost înaintat de

succesorul victimei în cadrul urmăririi penale susținut și în instanța de judecată și nu a încasat de la inculpat suma totală de 40 000 lei.

Acuzarea a menționat că pedeapsa aplicată inculpatului este prea blândă, în coraport cu fapta comisă de acesta, mai mult prima instanță nu a încasat de la inculpat și cheltuieli de judecată în sumă de 1 919 lei, deși statul în urma acțiunilor ilegale ale inculpatului a suportat cheltuieli.

3.2. Avocatul Tetelea Maria în numele inculpatului Rotari Vasile, solicitând casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Rotari Vasile să fie achitat pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, invocând că prima instanță nu a combătut declarațiile tuturor participanților la această cauză penală, depuse în cadrul urmăririi penale, cu cele depuse în cadrul ședinței de judecată a instanței de fond, care este o procedură necesară în cazul dat.

Astfel, declarațiile medicului Triboi Vitalie date la urmărirea penală și în cadrul cercetării judecătorești diferă, și anume faptul că Motricală Gheorghe iar fi comunicat ca ar fi fost bătut și bătaia fiind terminată cu o strangulare mecanică manuală, aceste declarații au fost date numai după efectuarea expertizei, aceleași declarații fiind date și de polițistul Spinei Veaceslav.

Conflictul iscat între părți și martorii audiați inițial fără a fi influențați de nimeni au declarat că Motricală Gheorghe și Rotari Vasile sau lovit reciproc și nici de cum ca ar fi văzut cum ar fi să-l apucat de gât.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2017, apelurile declarate au fost respinse ca nefondate, cu menținerea sentinței.

4.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, prima instanță just a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, iar probele acumulate au fost corect apreciate, ținându-se cont de prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Instanța de apel, a considerat neîntemeiate argumentele avocatului precum că Rotari Vasile nu a comis infracțiunea incriminată, indicând că declarațiile succesorului părții vătămate, a martorilor, probele administrate confirmă în deplin vinovăția inculpatului, or probele administrate dovedesc circumstanțele în care s-a aflat inculpatul când a comis fapta infracțională.

La fel, au fost considerate neîntemeiate și argumentele precum că martorii audiați au declarat că Motricală Gheorghe și Rotari Vasile s-au lovit reciproc și nici de cum că inculpatul l-a apucat de gât pe victimă, această versiune este combătută de declarațiile succesorului victimei Motricală Vera, a medicului Triboi Vitalie și a șefului de post al IP Călărași care au confirmat faptul că discutând cu Motricală Gheorghe în spital, ultimul a comunicat că a fost strâns tare de gât cu mâinile de către o persoană cu numele Vasile din s. X cu care în acea zi au prelucrat pământul.

În continuare, au fost considerate neîntemeiate și argumentele apelului precum că ar fi anumite divergențe în declarațiile medicului Triboi Vitalie date la

urmărirea penală și în cadrul cercetării judecătorești deoarece concluziile rapoartelor de expertiză confirmă cu certitudine că moartea lui Motricală Gheorghe a survenit în urma asfixiei mecanice prin sugrumare, urmate de encefalopatie hipoxică și edem tumefiere cerebral, ce se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață și care se află în legătură cauzală directă cu decesul, deoarece declarațiile ultimului au fost consecutive pe parcursul urmăririi penale și a judecării cauzei, fiind confirmate de declarațiile martorilor nominalizați și care sunt în coroborare cu materialele dosarului.

Urmează a fi exclusă și versiunea inculpatului care a declarat că l-a lovit de vreo două ori cu pumnul peste față pe Motricală Gheorghe deoarece din concluzia experților s-a constatat că asfixia mecanică în urma căreia a survenit decesul cet. Motricală Gheorghe nu a putut surveni în urma loviturilor cu pumnul în regiunea gâtului, deoarece asfixia mecanică survine în urma compresiei gâtului și nu în urma loviturilor în regiunea gâtului.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiat argumentul procurorului precum că pedeapsa aplicată inculpatului este prea blândă, deoarece careva probe concludente în acest sens nu au fost prezentate în ședința de judecată.

Tot aici instanța de apel a reținut că fiind audiată în prima instanță cât și în instanța de apel, reprezentantul părții vătămate nu a putut demonstra cu probe cheltuielile suportate pentru înmormântare.

Instanța de apel a mai reținut că din materialele cauzei rezultă că acuzatorul de stat a solicitat încasarea a cheltuielilor judiciare în temeiul cheltuielilor pentru efectuarea expertizelor medico-legale și psihiatrice.

Astfel, măsurile invocate de procuror ca cheltuieli ce necesită a fi încasate din contul inculpatului constituie măsuri procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

Prin urmare, cheltuielile judiciare solicitate de către acuzatorul de stat care au fost necesare pentru efectuarea expertizelor medico-legale și psihiatrice sunt cheltuieli trecute în contul statului, or normele procesuale nu prevăd achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare ce constituie cheltuieli pentru efectuarea expertizei, care în speță este obligatorie.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care a solicitat casarea deciziei în partea ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată, invocând că cheltuielile de judecată suportate de către stat în cauza penală de învinuire a lui Rotari Vasile, pentru efectuarea expertizei medico legale și psihiatrice, urmează a fi încasate din contul acestuia.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 18 aprilie 2018, recursul declarat a fost declarat inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar la 15 octombrie 2018, de către inculpatul Rotari Vasile, indicând temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 5), 8), 12) Cod de procedură penală, prin care a solicitat, repunerea în termen, casarea deciziei, cu recalificarea faptei în art. 146 Cod penal, sau cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, invocând:

- decizia instanței de apel, nu i-a fost înmănată, i-a fost adus la cunoștință de administrația Penitenciarului nr. 15 Cricova despre existența ei, după ce a fost plasat în această instituție, atât prima instanță cât și instanța de apel nu i-au înmănat hotărârile emise;

- nu au fost luate în considerație depozițiile date de inculpat atât la etapa urmăririi penale, cât și la examinarea cauzei în prima instanță, astfel fiind neglijate prevederile art. 19 alin. (3), 254 alin. (1), 314 alin. (1) Cod de procedură penală;

- partea vătămată a sărit cu toporul la inculpat, și ultimul ca să se apere la îmbrâncit;

- nu s-a ținut cont de starea sănătății a inculpatului, care la momentul apariției cerții l-a adus la stare de afect;

- nu sunt clare și depline declarațiile martorilor, nici un martor nu a văzut motivul inițierii cerții între inculpat și partea vătămată, nu se expun asupra stării inculpatului (afect);

- nu au fost luate în considerație nici o circumstanță atenuantă și anume: anterior nejudecat, bolnav, etnie națională, a recunoscut parțial vina;

- nu a fost luat în considerație faptul că atât partea vătămată cât și inculpatul se aflau în stare de ebrietate alcoolică.

8. La recursurile ordinare declarate, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1^a) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, prin care a manifestat dezacordul cu recursul declarat, a solicitat declararea recursului ca inadmisibil cu menținerea deciziei instanței de apel motivând prin faptul că recursul este declarat peste termen.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este declarat

peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

La caz, se reține că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2017, a fost pronunțat la 11 decembrie 2017 în prezența inculpatului Rotari Vasile și a avocatului său Arnaut Sorina, fapt confirmat prin procesul verbal al ședinței de judecată din instanța de apel (f.d. 195), în aceeași zi fiind comunicată și data pronunțării deciziei integrale – 28 decembrie 2017, modul și termenul de atac a deciziei.

Astfel, Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel pronunțată integral la 11 decembrie 2017, curge de la această dată și a expirat la 11 ianuarie 2018.

În acest context, Colegiul penal reține că, inculpatul Rotari Vasile, a depus prin intermediul oficiului poștal a penitenciarului Cricova recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel conform ștampilei de pe plic pe data de 11 octombrie 2018, adică peste termenul legal de declarare a recursului ordinar prevăzut de lege (peste 9 luni).

Colegiul penal a conchis că, în recursul său inculpatul n-a oferit careva probe sau argumente din care ar rezulta că, întârzierea declarării recursului ordinar este motivată sau că a fost în imposibilitate de a declara recursul în termenul legal, indicând că nu a făcut cunoștință cu decizia instanței de apel, lui fiindu-i adus la cunoștință despre existența acesteia de către administrația Penitenciarului nr. 4 Cricova, argumentul fiind irelevant, or, decizia se plasează pe pagina web a instanței de judecată, care este publică și accesibilă.

Subsidiar instanța de recurs susține că, având în vedere faptul că inculpatul a fost prezent la pronunțarea dispozitivului, fiind asistat de apărătorul său, și a fost informat despre data pronunțării integrale a deciziei instanței de apel, după pronunțarea integrală a deciziei i-a fost expediată (f.d. 207) în adresa inculpatului (prin ce a întreprins măsurile posibile de a asigura drepturile inculpatului, inculpatul fiind la libertate, executând obligațiile prevăzute de legea procesual penală), însă inculpatul nu a depus vreun efort pentru a se interesa în continuare de soarta cauzei penale, considerente din care argumentele acestuia privind repunerea recursului în termen, nu pot fi acceptate de către instanța de recurs ordinar ca întemeiate.

Totodată, Colegiul penal reține, că acest argument invocat de recurent precum că nu a făcut cunoștință cu decizia instanței de apel, lui fiindu-i adus la cunoștință despre existența acesteia de către administrația Penitenciarului nr. 4 Cricova, nu poate servi drept temei de a considera recursul depus în termen și nu poate servi drept temei de repunere în termen a recursului, și ar fi contrar prevederilor

normelor enunțate, inclusiv prevederilor CEDO.

Se reține că prin întârziere motivată se înțelege, de regulă, un caz fortuit, un caz de forță majoră, etc., astfel încât situația invocată de recurent să reprezinte în mod efectiv un motiv temeinic de împiedicare a declarării recursului în termenul legal.

Prin urmare, se constată că întârzierea termenului de declarare a recursului nu a fost determinată de motive întemeiate, fiind depus după expirarea termenului de 30 zile de la data pronunțării deciziei și, în atare situație, nu există temeii pentru repunerea în termen a recursului pentru a fi judecat în fond, situație juridică ce determină respingerea recursului propriu-zis ca fiind depus peste termen.

Concomitent și jurisprudența CtEDO menționează despre dezavantajarea unei părți față de alta, în situația în care instanța extinde termenul legal de contestare a unei hotărâri judecătorești definitive, se face atingere principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6 CEDO (a vedea Hotărârea Chirea versus Republica Moldova).

În acest sens, Colegiul penal statuează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv.

Prin urmare, Colegiul penal conchide, că recursul ordinar declarat la 11 octombrie 2018, de către inculpatul Rotari Vasile este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

10. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpatul Rotari Vasile, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2017, în cauza penală privindu-l pe **Rotari Vasile XXXXX**, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **14 martie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Guzun Ion

Boico Victor